

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XV

Reus Dimars 24 de Juliol de 1900

Núm. 3.623

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibreries d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes Ptas. 1.
a provincies trimestre. 3.
Extranger y Ultramar. 5.
Anuncis, a preus convencionals.

Farmacia Serra

12 ANYS

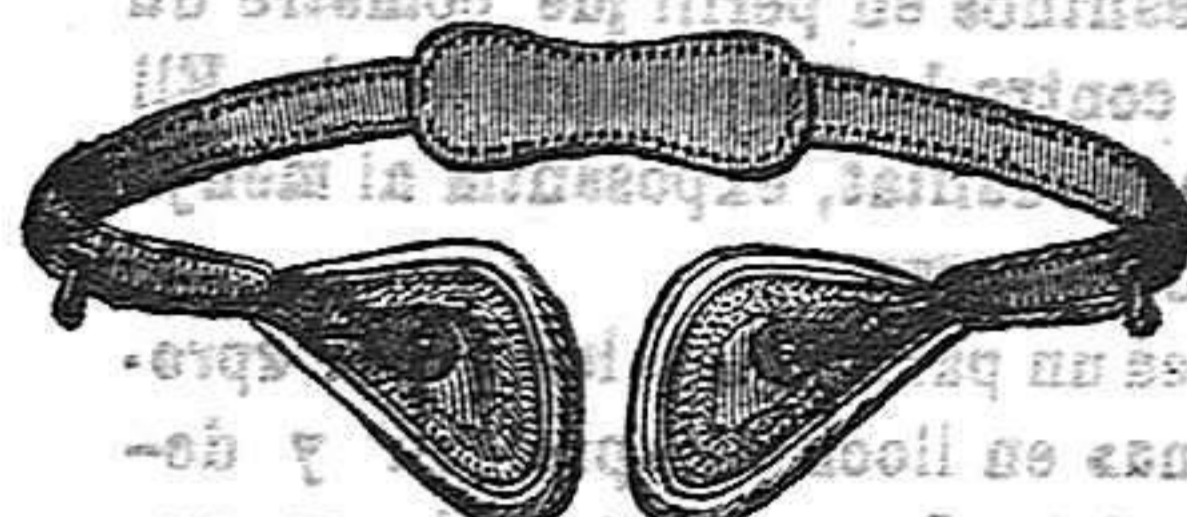
de continuades curacions y d' una acceptació general, son las millors probas pera demostrar que

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per crònica y rebelde que sta tota classe de

TOS

La que paga més contribució de la província.

IMPORTANTÍSSIM

als herniats (Trencats)

Lo que acredita a una casa de comers no son precisament las alabansas inusitadas ni el reclam de falsos remeitis y certificats, medits molt empleats en las grans capitals; pero aquí, ahont tots nos coneixem, sols los fets ab sa incontrastable elocuencia assentan las reputacions; per aixó aquesta casa s' enorgulleix d' haver fet de cada comprador un parroquí y de cada parroquí un propagandista entusiasta.

Son molts los que han acudit a consultarne creguts d' estar herniats (trencats) y fet lo reconeixement s' han convertit de lo contrari.

La opinió dels senyors facultatius d' aquesta comarca respecte al meu establiment «La Creu Roja» y «ls set anys de práctica en la casa Clausolles de Barcelona, son garantias que no olvida el públich.

Braguets de tota classe lo més práctic y modern pera la curació de las hernias

Especialitat en braguets de cauchuc pera la completa y prompta curació dels tendres infants.

Elastichs omoplàstics pera evitar lo carregament d' espatllas.

Faixas hipogàstricas pera corretgir la dilatació y abultació del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurgia especialista en lo tractament de las hernias.

ESTABLIMENT LA CREU ROJA PLASSA DE PRIM.-REUS

INSTITUT VACUNÓGENO SUIS ♦ LAUSANNE

DIPOSIT EXCLUSIU A REUS

D. ANTON SERRA (farmacèutich)

Arrabal Santa Anna, 30

LINFA

PULPA

Tubo pera 2 a 3 vacunas	Ptas. 1'25	Placas pera 3 a 4 vacunas	Ptas. 1'50
Tubo pera 8 a 10 vacunas	> 1'50	Placas pera 6 a 8 vacunas	> 3'00
Tubo pera 20 a 25 vacunas	> 3'00	Pots pera 25 vacunas	> 8'00
Estutz ab 5 tubos pera 2 a 3 vacunas	> 4'00	Pots pera 50 vacunas	> 15'00

DOCTOR J. MIRÓ

OCULISTA

Consulta en Reus: Lds dilluns y divendres de dos a cinch de la tarde, Arrabal de Santa Anna, 1, primer.

A Tarragoná: los demés dias de deu a una del matí y de tres a cinch de la tarde havent traslladat son gabinet al mateix carrer de la Unió, 7, pimer.

L' ORFEÓ CATALÀ

L' orfeó Català es fill de l' emulació. Feya molts anys qu' en materias de música coral, estavim nosaltres los catalans, en los temps den Clavé, y, si val a confessarho, avens haviam perdut que guanyat, puig las cansons den Clavé havian passat a formar una rutina, perdentes més cada dia lo color y lo viva que havian adquirit baix la poderosa batuta del gran músich populer. Lls mestres que després den Clavé s' havian dedicat a escriure per las societats corals no havian fet avançar l' obra, ò per falta de geni ò per sobra d' ocupacions. Los coristas havian conservat l' afició, pere res més. Y aixís haviam vingut a parar en que la nostra música coral era un rum-rum més ò menys

agradable que conservavam per unas quantas ocasions, sobre tot per aquellas de boato de carrer en que solian fer lo gesto las notes infladas del Gloria a España y ls espetechs d' Els Nets dels Almogàvers. Al mateix Clavé le veneravam per pura tradició, fins li aixecavam una estàtua, pero ja no l' coneixiam.

Vingué l' Exposició de 1888 y les encara vigorosas rasses del Nort d' Espanya nos presentaren un parell d' orfeons que arspanya nos presentaren un parell d' cantó y de censuras per altre. Y nos trobarém, posats a comparar, que Catalunya, la patria dels corals populars, no n tenia un de presentable. Y vet aquí com la vergonya feu lo que no havia fet avans la voluntat.

L' idea de la fundació d' un Orfeó Català nasqué en bonhora y trobá de tot avans de naixer a la llum y en los primer dias de la creixensa: flors y espinas. Encara n troba avuy mateix d' espinas en lo tapit bosch de florers ahont lo sentim bellugarse. Per lo que la llum era poderosa y triomfá del pedregolar y de l' arena estéril. Los orfeonistas, sentint y comprenent que la volada llur havia d' eser pels mateixos espeys per ahont s' enlayrava l' esperit renaixent de la Pátria, s' ampararen de la música popular y la música popular los doná l' éxit.

L' Orfeó primerament fou un cor d' homens ben organiat y ben dirigit, però modest los primers anys. L' idea s' anava aixamplant de dia en dia, però, com més s' avansa en un camí, més estorbs se troban. Aquell cor d' homens, afegintli vens de noys y de noyas, podria embestir l' escala més alta del Art, però aixó era feyna de temps y sols ho podia lograr l' Orfeó ab una serie continuada d' éxits. Calia convencer a tothom de la serietat y fins nobilissims d' aquella empresa, artística y patriótica allora.

Y vet aquí qu' en un moment donat, que semblava vivut per la mateixa Providencia, nos comparegué lo model, lo verdader y legitim pare de la nostra corporació artística. Ja endavinará lo lector a qui ens referim a la Capella Russa. Qui sen ha olvidat de la Capella Russa? Aquell tresor de música religiosa, y de música popular y artística, aquella execució ensempe natural y refinada, havian d' esser, y foren, un exemple viu pels nostres orfeonistas ab los quals tant be congeniaran los artistas septentrionals. Podia arribarse tant enllá? Se provaria. Y comensa la prova, y ens atrevim a dir que s' ha arribat encara mes lluny, alguna dels qui ens llegeixen y que sentiren als orfeonistas russos ho podran comparar, si ja no ho han fet, en altre ocasió. Tota la música ha passat ja per l' alambí de nostre orfeó. Ja no hi ha tecla a tocar y tolas han sonat bé, algunas, moltes vegadas, com una cosa que primer sorprenia y després admirava.

Es veritat que l' Orfeó ha trobat en son mestre, en lo simpatic Lluís Millet, un pilot dels mes destres. Y aquesta comparació, que sen ha vingut per ella mateixa a la punta de la ploma, es ben apropiada tractantse d' un fill del Masnou. La batuta den Millet es realment un timó. L' Orfeó es un vaixell de tripulació y delicat allora que passaria per mil perills si la tripulació no tingues en lo pilot nne fe cega. Los orfeonistas la tenen en son mestre, y, perque li tenen, obeheixen sas ordres sens escatirlas, reconeixen y aclaman sa autoritat absoluta, y fan encara alguna cosa mes que tot aixó: l' estiman. L' Orfeó es una familia y en Lluís Millet es lo pare. Qui ls hagi vist a casa llur als orfeonistas ne donará rahó.

L' Orfeó Català embestí de primer antuvi, com indicat ja queda, la música popular. Es lo gran meix baix es cert, pero es també lo mes grat, lo que s' confon ab las flors y las herbas olorosas del prat y las aigues clares y rondadoras dels reguerons, de las quals ne pujen tantas cosas cap amunt, vapors, esfuvis aromatichs, reflexes de llum... També los aucells del cel baixan a beure y a gosar. Embesti, donchs, aquest primer graó, y de tant en tant, a saltar y saltirons, acometia una altre lley de música, la dels grans mestres moderns d' altres terras molt avansadas que també la coneixen a la música popular y l' han estimada y festejada y li han robat flors del pit y cabells d' or del cap. N' hi ha molta de florida musical de Pirineus amunt, com més amunt millor.

L' ORFEÓ CATALÀ A REUS

Gran concert de Música Coral que tindrà lloch al Teatre Fortuny en la tarde del 25 del present mes, diada de Sant Jaume.

Després, en lo temps oportú, l' Orfeó se recordá de que fet y fet, lo gros, lo millor d' aquella Capella Russa, tan ben batejada, era la música religiosa. Sen recordava l' Orfeó y ens en recordavam tota d' aquella números de música anomenada sacra que cantavan los russos á mitja llum, ab notable devoció y ab perfecció exquisida. Perqué no embestirla la música religiosa? Tant bé de Deu de solfes que corren per aquest mon, velles, ja molt velles, que ja sols las coneixian los erudits y las editavan de nou, ó tractavan de ferho, los llibreters alemanys com cosa d' arqueologia! Y lo bo que teniam d' aixó á casa nostra mateix tot cobert de pols y terenyinas, quan no servia de cobertes als vulgars manuels dels notaris del sigle XVIII. Lo Orfeó s' ha empapat dels trevells dels erudits y ha ressucitat la música verament divina, que era tota per llohar al Senyor en son temple y cantar sas grandesas, lo temor de se justicia y la dolor de sa misericordia.

De manera que l' obra artística del Orfeó ja no té contradient. En quant á l' obra patriótica, á la vista está. Sa hermosa Senyera ha sigut en una pila d' instants lo penó de Catalunya renaixent. Ha fet més per la causa l' Orfeó cantant que tots los de Mádrit bescantant, y es tot lo que s' pot dir.

Actualment se trava en situació floridíssima. Cal pararse en una cosa: los orfeonistas no cobran, pagan; pagan com los membres de qualsevulga societat que volen sostenir una empresa ó altra. Los guía no més que la fruició artística y l' amor á Catalunya. Però, com la llur empresa es superior á sas forsas materials, los ajuda per aquest cantó un verdader núvol de socis protectors, als quals se demana una módica cantitat mensual, y aixis trauchen la barca á port. Las ja nombrosas sortidas de Barcelona á altres poblacions de Catalunya, á la germana Mallorca y fins á l' altra part de la frontera ja es sabut que han constituhit per l' Orfeó una hermosa corona de gloria. La casa ahont viu será aviat un criós museu de records d' agrahiment de tants com l' han rebut ab los brassos oberts y l' han despedit ab llágrimas. No li faltava més corona que la de la persecució y ja sabem que també l' ha tinguda. Però l' sofrir es viure, y l' Orfeó ha viscut sufrint. Deu nos el guardi llarguíssims anys per honra seva y de la Pátria.

(De La Veu del Montserrat)

La guerra del Transvaal

Ja están altra vegada los inglesos tant contents, perque, segons diuen de Pretoria, los boers que havian conseguit trencar l' cerco de las tropas de Kunder y Hunter y escapar envers Lindley, están novament cercats per numerosas forsas británicas y sa situació es verdaderament desesperada.

Ab la esperanza d' aquest futur éxit ja poden los imperialistas resarcirse de las inquietuts que ls produhiren los recents y multiples descalabres soferts en punts diferents del teatro de la guerra y fins á donarse per satisfets de haver perdut 45.000 homes entre morts, ferits y presoners! y altres 30.000 per enfermetats propias del clima en que s' desarrola la guerra, 75.000 baixas en un Exércit que ab prou feynyas arriba á 150.000 combatents donan la mida de un desastre fenomenal als ulls de tot lo mon; pero pera ls inglesos, ni la pérdida de 75.000 homes ni la dels 150.000 que componen l' Exércit d' operacions representan cosa important si s' compara ab las ventatjas materials d' acaparar las ricas minas que abundan en las petitas repúblicas boers.

Las satisfaccions personals de Chamberlain, Cecil Rodés y altres quants cavallers per l' istil, hé valen lo sacrifici d' una joventut alucinada per l' enganyós patriotisme dels negociants. Al final vindrá la decepció.

Peró aqueixas notas satisfactorias que arriban del teatro de la guerra, relacionadas ab lo nou cerco dels boers d' Orange, res representan ab respecte á la realitat ni adelantan en lo més mínim successos verdaderament faustos pera ls inglesos.

Lo general Roberts ha destinat la major part de las tropas de que disposa pera combatre, exclusivament á destruhir los nuclés boers que ocupavan la regió Nordes d' Orange y amenassaban imminentment sa línea de comunicacions.

Aquets nuclés alcansavan un efectiu de 60.000 á 70.000 homes y s' han fraccionat en petits grupos

de 1.000 y 1.500 cada un; l' acció de las cinch columnas organizadas pera son tancament no poden ja tenir un sol objectiu, sino varis que trencan l' unitat del plan; ja no poden anar totas las columnas sobre una sola massa, sino que cada columna tindrà que obrar sobre una part d' ella y en direcció forçada: los 1.500 boers que escaparen de Bethelém podran escapar d' igual moment de Lindley; altres grupos podran escapar per punts diferents y alguns han escapat ja per las inmediacions de Standerton; las esperansas dels inglesos no tenen, donchs fonament important.

Després de moure durant dias y més dias columnas numerosas, tindrán que conformarse ab agafar algún boer resagat y ns dirán que n' han agafat mil pera seguir la farsa.

Y després que farán? Lo general Roberts, á qui inquietan l' amenassadora actitud que adoptin y ls frecuentes reforzas que reben los boers que s' extienen enderrera de Pretoria, te ja pressa per portarse á son costat pera sa seguritat personal las columnas que operan á Orange, y tant prompte com se las emporti los boers tornarán als mateixos punts y realisarán las mateixas corredissas.

Están decidits á prolongar, y en aixó estriba la seguritat de sa victoria, donchs l' exércit británich reduhit ja á la meytat de son efectiu, per las constants pérduas que experimenta, arribará á reduhirse á la cuarta part dintre d' alguns mesos y resultará imponent fins pera l' ocupació del país; allavors podran los boers fer nous ensajos de sas activitats y ls inglesos tindrán que retrocedir pera concentrar sas reduhidas forsas y posarse al amparo de sas bases d' operacions.

Lo giro que van prenent les assumptos de Xina no sols impedirá que l' Govern británich énvhi forsas al Africa Austral, sino que acás li obligi á treure d' aquesta regió forsas y material que pugui serli necessari pera l' acció colectiva en lo Celest imperi, pero avans d' aixó ha de procurar Inglaterra deixar solventat son compte ab las repúblicas boers. ¿De quina manera? Si hagués triomfat seria cosa fácil; pero están en realitat derrotada, la solució no pot ser tan satisfactoria pera ls inglesos com pera ls boers, y aquets están de sobra penetrats de la realitat pera que deixin en un moment sos ben meditats propósitos.

La Xina d' avuy

Las venjansas de l' Emperatriu

Un periódich xinc explica com los reformistas varen ser jutjats per un tribunal compost de presidents y vis-presidents del ministeri de Justicia y de la cort dels ritos; lo censor Yan-Xeng-Sien; Jang Yoei, redactor de l' Academia de Hau-lin; Tan-Sé-tong, fill del governador de Hu-pé; Lin-liu y Lieu Kuang-ti, secretaris de primera classe del gran Consell de Kang-Kuang-jeu, y l' germá petit de Kang Yeu-Wei, varen ser considerats com á traidors, indignes de perdó.

Lo 28 de setembre los acusats comparegueren davant del tribunal; era ja entrada la nit quan se doná l' ordre de decapitarlos. Los condemnats varen morir sense perdre ni per un moment la serenitat. Tot aixó passava al Palau imperial, á la part que dona al carrer de las Legacions. Los diplomatchs estrangers ignoravan en absolut la gran tragedia que s' desenrotllava al costat seu.

Va enviarse un telegrama á Tchó-fu, donant ordre de detenir á Kang Yeu-Wei si s' hi aturava; per una casualitat conseguí escapar-se. Allavors Yung-Lu enviá lo contra-torpeder «Feiyang», en persecució del barco que portava á Kang Yeu-Wei á Shanghai. Lo gran reformador escapá una vegada més, arribant á Hong-Kong lo 30 de setembre.

Lo mateix dia del cop d' Estat de la Emperatriu, catorze eunuchs partidaris del Emperador varen ser executats en la cort del Gran Eunuch, lo qui va ser enverenat poch temps després.

Mes l' esperit de venjansa de l' Emperatriu vinda no estáva pas encare satisfet. Era precis que l' Emperador se retractés públicament del seu intent de reforma y condemnés á son conceller Kang Yeu-Wei. La «Gazeta de Pekin» del dia 18 de desembre publicá aquesta confessió arrancada al Emperador presoner:

«En nostre intent de buscar homes de talent pera confiarshi càrrechs públics, varem seguir casi sempre las indicacions y ls consells de nostre tutor Weng Tung-ho. Aquest home va recomanarnos un dia á Kang Yeu-Wei, dientnos que aquet tenia cent vegadas més talent que no pas ell. Ens varem creure, naturalment, aquestas paraulas, y oridarem á Kang Yeu-Wei.

¡Quan gran va ser nostra indignació quan ens enterarem de que Kang Yeu-Wei treballava secretament pera provocar una revolució, á quin objecte havia reunit á son entorn un grupo d' homes degradats y egoistas!

Ell va portarnos ab la seva manya fins á la pendent del precipici, posantnos en perill de cometre un crim d' impietat filial contra la Emperatriu vinda. Ell va deshonorar Nostra personalitat, exposantla al menys preu de las generacions futuras.

Kang Yeu-Wei creá un partit quin lema era: «protegir y defensar la Xina» en lloch de «protegir y defensar la dinastia imperial». La seva intenció era enderrocar la monarquia pera restablir una república, pera que hi hagués un president el lloch del Emperador y ell pogués arribar á ser lo chefe del Estat.

Més, tot seguitq ue ns hem adonat d' aquestos plans tenebrosos, hem corregut á posarnos sota la protecció de la Emperatriu vinda, preguntant que vingués á protegirnós y que volgués posarse davant del Govern. Per aquest medi hem conseguit salvarnos y cambiar la revolució per la pau.»

CRÓNICA

La festa de demá

Per fi podém veure satisfets los desitjos del poble de Reus.

La vinguda del Orfeó Catalá es ja un fet.

A las deu de demá al matí arribarán per l' estació dels directes los 200 orfeonistas, entre senyoretas, homes y noys, de que s' compón lo llorejat y aplaudit, Orfeó Catalá, tan acertadament dirigit per la destra batuta del reputat mestre compositor en Lluís Millet, al que s' prepara una entusiasta arribada, puig sabem que algunas bandes de música, y massas corals de la localitat s' han ofert unas y accedit altres pera rebre y despedir als orfeonistas.

Per la tarde del mateix dia, festivitat de Sant Jaume, tindrà lloch al Teatre Fortuny lo Gran Concert de Música Coral, en quin regirá lo següent programa:

PRIMERA PART

- «Lo Cant de la Senyera». Ll. Millet
per las tres seccions.
- «La Filadora». D. Mas
cansó popular per las tres seccions.
- «La Pastoreta». A. Vives
cansó popular per la secció d' homes.
- «Lo Cant dels Ancells». Ll. Millet
cansó popular per las tres seccions
y solo per la senyora Werhle.
- «La Mort del Escolá». A. Nicolau
per las tres seccions.

SEGONA PART

- «Pregaria á la Verge del Remey». Ll. Millet
per las seccions de senyoretas y noys.
- «Los Xiquets de Valls». J. A. Clavé
per la secció d' homes.
- «L' Ancellada». Jannequin
per las tres seccions.

TERCERA PART

- «La Verge Bressant». Cesar Frank
per la secció de senyoretas.
 - «Las Flors de Maig». J. A. Clavé
per la secció d' homes.
 - «Cansó de Noys». E. Grieg
per la secció d' homes.
 - «Credo». P. Palestrina
de la Missa del Papa Marcelo, per las tres seccions.
- Aquest programa, vist está que no pot ser més triat y variat y encare sens perjudici de que se'n cantin d' altres.

